

AANWIJZING ZZ-11 ERKENNING MONSTERNAME ZAAIZADEN 2022 - 2023

De vaste commissie voor zaaizaden heeft de volgende aanwijzingen vastgesteld voor de erkenning van monstername van zaaizaden.

De aanwijzingen zijn per hoofdstuk als volgt ingedeeld:

1. Monstername	1
1.1 Toepassingsgebied	1
1.2 Monstername	1
2. Toezicht	2
2.1 Toezicht op deskundigheid en toegepaste methoden	2
2.2 Toezicht op de betrouwbaarheid van de uitgevoerde monsternames	3

1. Monstername

1.1 Toepassingsgebied

De erkenning voor monstername is van toepassing op de volgende soorten monsters:

- monsters voor onderzoek ten behoeve van de certificering (EU en OESO);
- monsters voor de afgifte van ISTA-attesten, voor zover het bedrijfslaboratorium ISTA erkend is;
- bewaarmonsters voor ingraven bij de partij;
- importmonsters ten behoeve van het controleveld van de NAK;
- monsters ten behoeve van nacontrole NAK;
- homogeniteitmonsters;
- betrouwbaarheidsonderzoek monsters;
- monsters uit mengsels t.b.v. de controle op de samenstelling.

1.2 Monstername

De bemonstering wordt uitgevoerd door monsternemers die door de NAK zijn erkend.

Erkende monsternemers dienen voor elk jaar(seizoen) een interne instructiebijeenkomst van het bedrijf bij te wonen en in een jaar (seizoen) minimaal één bemonstering uit te voeren. Indien een erkende keurmeester niet actief is geweest in een jaar(seizoen), dan dient dit aan de NAK te worden doorgegeven.

Het bedrijf moet een procedure hebben voor het nemen van representatieve monsters waarin wordt geregeld dat:

a. Voor elke monstername het volgende aanwezig is:

- een instructie als het monster op een vast moment na een bepaalde bewerking moet worden genomen;

of

- een schriftelijke monsteraanvraag met opgave van:
 - type monster;
 - soort;
 - rasnaam;

- partijnummer;
 - generatie;
 - hoeveelheid;
 - uit te voeren onderzoeken.
- b. De monstername wordt uitgevoerd volgens de daarvoor beschikbare NAK-voorschriften en bedrijfsinstructies waarin minimaal geregeld is:
- dat de identiteit van de partij wordt gecontroleerd;
 - dat de partij voor en/of tijdens de monstername visueel wordt beoordeeld op homogeniteit en het voorkomen van wilde haver;
 - welk type boor/apparatuur moet worden gebruikt in relatie tot de verpakking en de zaadgrootte;
 - de bemonsteringsintensiteit zoals voorgeschreven door de ISTA dan wel de NAK;
 - in welke gevallen bemonstering moet worden geweigerd;
 - hoe het monster moet worden verkleind tot een inzendmonster.
- c. Bij verzending van het monster naar:
- het eigen laboratorium het monster zo wordt verpakt dat niets verloren kan gaan of kan worden toegevoegd;
 - het laboratorium van de NAK het monster zo wordt verpakt en verzegeld dat niets verloren kan gaan of kan worden toegevoegd.
- d. De monsters eenduidig worden geïdentificeerd met tenminste de volgende gegevens:
- uniek monsternummer;
 - partijnummer;
 - soort;
 - rasnaam;
 - generatie;
 - partijgrootte;
 - naam van de monsternemer.
- e. Transport van monsters naar het laboratorium (van de NAK of van het bedrijf) door een daartoe bevoegd persoon wordt verzorgd.

2 Toezicht

2.1 Toezicht op deskundigheid en toegepaste methoden

2.1.1 Opzet

Op de ingezette deskundigheid en de toegepaste methoden wordt toezicht gehouden. Dit wordt gedaan door beoordelingen aan de hand van toetsing van de deskundigheid van de erkende monsternemers bij het nemen van de monsters.

2.1.2 Omvang

Voor de omvang van dit toezicht worden ieder jaar minimaal een derde van alle erkende monsternemers op deskundigheid getoetst. Erkende monsternemers bij wie een kritieke tekortkoming is geconstateerd, worden het jaar daarop opnieuw beoordeeld. Erkende monsternemers, die niet actief zijn geweest in een jaar (seizoen) worden in het daaropvolgende jaar beoordeeld.

2.1.3 Rapportage

Van het toezicht op de deskundigheid worden rapporten gemaakt met de volgende gegevens:

- bedrijf;
- datum;
- erkende monsternemer;
- NAK-medewerker;
- overzicht van gecontroleerde monsters;
- bevindingen.

Tekortkomingen worden separaat en zo spoedig mogelijk gerapporteerd aan het betrokken bedrijf en aan de Coördinator Erkenningen van de NAK.

2.2 Toezicht op de betrouwbaarheid van de uitgevoerde monsternames

2.2.1 Opzet

Toezicht vindt plaats door middel van vergelijkend onderzoek door het NAK-zaaizaad-laboratorium aan monsters genomen door de erkende monsternemers en monsters genomen door de NAK.

Bij automatische monsternamen wordt jaarlijks het proces geaudit. Daarbij wordt met name beoordeeld of aan de voorwaarden van de aanwijzing ZZ-01 (Automatische bemonstering van zaaizaad) wordt voldaan.

2.2.2 Omvang

Voor de omvang van dit betrouwbaarheidsonderzoek bemonstert de NAK minimaal 5% van de door de erkende monsternemers bemonsterde partijen. Bij automatisch bemonsterde partijen worden geen controlemonsters genomen.

Voor dit doel worden de controlemonsters op de definitieve certificering (punt 4.7 van Aanwijzing ZG-03 en punt 6.1 van Aanwijzing GV-03) gebruikt. In geval van erkende monsternamen ten behoeve van hercertificering neemt de NAK steekproefsgewijs 5% controlemonsters. Deze monsters worden door de NAK onderzocht op kiemkracht en zuiverheid.

2.2.3 Rapportage

Van het betrouwbaarheidsonderzoek wordt per kwartaal een overzichtsrapport gemaakt met daarin de volgende gegevens:

- bedrijf;
- overzicht van gecontroleerde monsters;
- vergelijkend overzicht van de analyseresultaten van de monsters genomen door de erkende monsternemers en de controlemonsters genomen door de NAK;
- bevindingen.

Dr. E. Casteleijn,
secretaris vaste commissies
pootaardappelen en zaaizaden